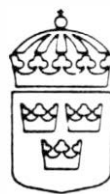

Motion till riksdagen

1989/90:N277

av Karin Falkmer (m)

Kronoandelssystemet vid gruvfyndigheter, m.m.

Mot.
1989/90
N277-283

Det historiskt betingade kronoandelssystemet är föråldrat och bör avskaffas.

Gruv- och mineralindustrin i Sverige är en samhällsekonomiskt viktig basnäring. Den inhemska mineralutvinningen, som är basen för produktion och export av viktiga insatsvaror, är viktig från såväl försörjnings- och sysselsättningssynpunkt som industriell synpunkt. Mineralsektorn är helt avgörande för sysselsättningen i vissa regioner. En konkurrenskraftig gruv- och mineralindustri är av väsentlig betydelse för utvecklingen av svenskt näringsliv.

Det är angeläget att prospekteringen efter nya fyndigheter ökar i Sverige. Goda förutsättningar måste därför skapas för prospekteringsinsatser. Man bör skapa bättre villkor för prospektering och därmed öka intresset från enskilda mineraljägare och från mindre och medelstora prospektörer att engagera sig i sökningen efter malmer och mineraler. En sådan åtgärd är att avskaffa kronoandelsinstitutet. Prospektören bör bli helägare till upptäckta fyndigheter.

Systemet med kronoandel ger i dag staten automatiskt hälftenandel i en fyndighet. I praktiken har kronoandelssystemet utnyttjats genom att staten utarrenderat sin kronoandel mot en arrendeavgift som i regel baserats på produktionens storlek och ibland i andel i vinst, något som närmast kan liknas vid en form av beskattning.

Det vore bättre och enklare om viss procent av gruvföretagets vinst i den rena gruvverksamheten i stället blir avdragsgill och avsätts på ett investeringskonto att användas av det enskilda företaget vid investering i prospekteringsverksamhet. Detta skulle innebära en utjämning av prospekteringsfinansieringen mellan åren (jfr skogskonto för skogsägare).

En förenkling och modernisering enligt ovanstående leder också till att hela den omständiga proceduren med skenförhandlingar om arrendeavgifter bortfaller. Detta medför även att NSG:s roll måste omprövas, en fråga som är föremål för övervägande efter förslag av riksdagens revisorer och mineralråvarukommittén.

I detta sammanhang bör även förslag om en förhöjd ersättning till jord- och skogsägare för skada och intrång i pågående markanvändning övervägas. Detta kan fungera som smörjmedel i en process som i dag har en viss tröghet.

Hemställan

Mot. 1989/90
N277

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en modernisering av gruvlagen,
2. att riksdagen begär förslag från regeringen om en förändring av gruvlagen innebärande att kronoandelsinstitutet avskaffas.

Stockholm den 24 januari 1990

Karin Falkmer (m)